

**Wspomaganie szkół w zakresie
wychowania i kształtowania postaw
(innowacyjności, kreatywności
i pracy zespołowej)
uczniów na I etapie edukacyjnym
– materiały dla uczestników i trenerów**

ZJAZD 3

„Szkolenia i doradztwo dla pracowników systemu wspomaganie oraz wdrożenie kompleksowego wspomaganie w zakresie kompetencji kluczowych” POWR.02.10.00-00-5002/17-00

Umiejętność pracy zespołowej

„Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna”.

wymaganie ogólne

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

Postawa innowacyjności

„Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna”.

wymaganie ogólne

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

Postawa kreatywności

„Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Proces wychowania i kształcenia prowadzony w klasach I–III szkoły podstawowej umożliwia dziecku odkrywanie własnych możliwości, sensu działania oraz gromadzenie doświadczeń na drodze prowadzącej do prawdy, dobra i piękna”.

wymaganie ogólne

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

wymaganie szczegółowe

Kompetencje społeczne i obywatelskie

Definicja:

Są to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, szczególnie w społeczeństwach charakteryzujących się coraz większą różnorodnością, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby. Kompetencje obywatelskie przygotowują osoby do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych oraz poczucie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

- A.** Kompetencje społeczne są związane z dobrem osobistym i społecznym, które wymaga świadomości, w jaki sposób można zapewnić sobie optymalny poziom zdrowia fizycznego i psychicznego, rozumianego również jako zasób danej osoby i jej rodziny oraz bezpośredniego otoczenia społecznego, a także wiedzy, w jaki sposób może się do tego przyczynić odpowiedni styl życia. Dla powodzenia w kontaktach interpersonalnych i uczestnictwie społecznym niezbędne jest rozumienie zasad postępowania i reguł zachowania ogólnie przyjętych w różnych społeczeństwach i środowiskach (np. w pracy). Równie istotna jest świadomość podstawowych pojęć dotyczących osób, grup, organizacji zawodowych, równości płci i niedyskryminacji, społeczeństwa i kultury. Konieczne jest rozumienie wielokulturowych i społeczno-ekonomicznych wymiarów społeczeństw europejskich, a także wzajemnej interakcji narodowej tożsamości kulturowej i tożsamości europejskiej.
- B. Podstawowe umiejętności** w zakresie tej kompetencji obejmują zdolność do konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach, wykazywania się tolerancją, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania, a także zdolność do empatii. Osoby powinny być zdolne do radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz do wyrażania ich w konstruktywny sposób, a także powinny dokonywać rozróżnienia sfery osobistej i zawodowej. Kompetencja ta opiera się na współpracy, asertywności i prawości. Osoby powinny interesować się rozwojem społeczno-gospodarczym, komunikacją międzykulturową, cenić różnorodność i szanować innych ludzi, a także być przygotowane na pokonywanie uprzedzeń i osiągnięcie kompromisu.
- C. Kompetencje obywatelskie** opierają się na znajomości pojęć demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwa i praw obywatelskich, łącznie ze sposobem ich sformułowania w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i międzynarodowych deklaracjach oraz ich stosowaniem przez różne instytucje na poziomach lokalnym, regionalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym. Obejmują one również znajomość współczesnych wydarzeń, jak i głównych wydarzeń i tendencji w narodowej, europejskiej i światowej historii. Ponadto, należy zwiększyć świadomość celów, wartości i polityk, jakimi kierują się ruchy społeczne i polityczne. Niezbędna jest również znajomość integracji europejskiej oraz struktur UE, z ich głównymi celami i wartościami, jak i świadomość różnorodności i tożsamości kulturowych w Europie.

Umiejętności w zakresie kompetencji obywatelskich obejmują zdolność do efektywnego zaangażowania, wraz z innymi ludźmi, w działania publiczne, wykazywania solidarności i zainteresowania rozwiązywaniem problemów stojących przed lokalnymi i szerszymi społecznościami. Do umiejętności tych należy krytyczna i twórcza refleksja oraz konstruktywne uczestnictwo w działaniach społeczności lokalnych i sąsiedzkich oraz procesach podejmowania decyzji na wszystkich poziomach, od lokalnego, poprzez krajowy, po europejski, szczególnie w drodze głosowania. Pełne poszanowanie praw człowieka, w tym równości, jako podstawy de-

mokracji, uznanie i zrozumienie różnic w systemach wartości różnych religii i grup etnicznych, to fundamenty pozytywnej postawy. Oznacza ona zarówno wykazywanie poczucia przynależności do własnego otoczenia, kraju, Unii Europejskiej i Europy jako całości oraz do świata, jak i gotowość do uczestnictwa w demokratycznym podejmowaniu decyzji na wszystkich poziomach. Obejmuje ona również wykazywanie się poczuciem obowiązku, jak i okazywanie zrozumienia i poszanowania wspólnych wartości, niezbędnych do zapewnienia spójności wspólnoty, takich jak respektowanie demokratycznych zasad. Konstrukttywne uczestnictwo obejmuje również działalność obywatelską, wspieranie różnorodności i spójności społecznej i zrównoważonego rozwoju oraz gotowość poszanowania wartości i prywatności innych osób.

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962>

Załącznik

Inicjatywność i przedsiębiorczość

Definicja:

Inicjatywność i przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Konieczna wiedza obejmuje zdolność identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej, w tym szerszych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia ludzi, takich jak ogólne rozumienie zasad działania gospodarki, a także szanse i wyzwania stojące przed pracodawcami i organizacjami. Osoby powinny również być świadome zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami oraz tego, w jaki sposób mogą one wywoływać pozytywne zmiany, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsięwzięcia społeczne.

Umiejętności odnoszą się do proaktywnego zarządzania projektami (co obejmuje np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i zlecanie zadań, analizowanie, komunikowanie, sporządzanie raportów, ocenę i sprawozdawczość), skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespołach. Niezbędna jest umiejętność oceny i identyfikacji własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.

Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym i społecznym, jak i w pracy. Obejmuje również motywację i determinację w kierunku realizowania celów, czy to osobistych, czy wspólnych, zarówno prywatnych jak i w pracy.

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962>

Świadomość i ekspresja kulturalna

Definicja:

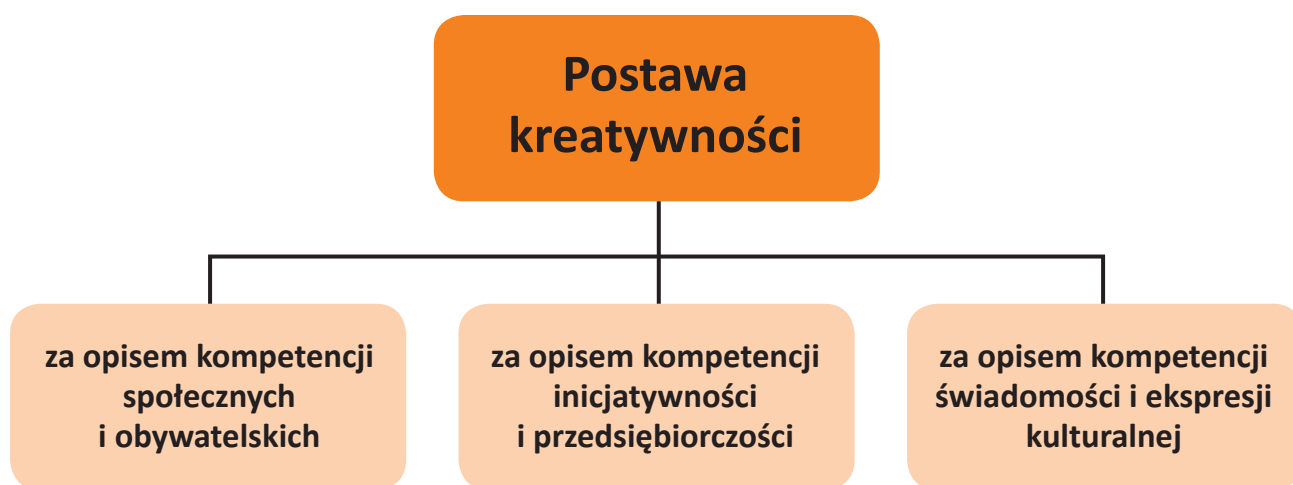
Docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją: Wiedza kulturalna obejmuje świadomość lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego oraz jego miejsca w świecie. Obejmuje ona podstawową znajomość najważniejszych dzieł kultury, w tym współczesnej kultury popularnej. Niezbędne jest rozumienie kulturowej i językowej różnorodności w Europie i w innych regionach świata oraz konieczności jej zachowania, a także zrozumienie znaczenia czynników estetycznych w życiu codziennym.

Umiejętności obejmują zarówno wrażliwość, jak i ekspresję: wrażliwość i przyjemność z odbioru dzieł sztuki i widowisk, jak i wyrażanie siebie poprzez różnorodne środki z wykorzystaniem wrodzonych zdolności. Umiejętności obejmują również zdolność do odniesienia własnych punktów widzenia w zakresie twórczości i ekspresji do opinii innych oraz rozpoznawania i wykorzystywania społecznych i ekonomicznych szans w działalności kulturalnej.

Ekspresja kulturalna jest niezbędna do rozwijania twórczych umiejętności, które mogą być wykorzystywane w wielu sytuacjach zawodowych. Dogłębne zrozumienie własnej kultury oraz poczucie tożsamości mogą być podstawą szacunku i otwartej postawy wobec różnorodności ekspresji kulturalnej. Pozytywna postawa obejmuje również kreatywność oraz chęć pielęgnowania zdolności estetycznych poprzez wyrażanie siebie środkami artystycznymi i udział w życiu kulturalnym.

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962>

Postawa innowacyjności

za opisem kompetencji społecznych i obywatelskich

za opisem kompetencji inicjatywności i przedsiębiorczości

za opisem kompetencji świadomości i ekspresji kulturalnej

Umiejętność pracy zespołowej

za opisem kompetencji społecznych i obywatelskich

za opisem kompetencji inicjatywności i przedsiębiorczości

za opisem kompetencji świadomości i ekspresji kulturalnej

ZAŁĄCZNIK V-VII_2

Odniesienia do **postawy innowacyjności, kreatywności i umiejętności pracy zespołowej** jako istotne składowe kompetencji Świadomość i ekspresja kulturalna,

<i>W odniesieniu do wiedzy</i>	<i>W odniesieniu do umiejętności</i>	<i>W odniesieniu do postaw</i>

Odniesienia do **postawy innowacyjności, kreatywności i umiejętności pracy zespołowej** jako istotne składowe kompetencji *Kompetencje społeczne i obywatelskie*

<i>W odniesieniu do wiedzy</i>	<i>W odniesieniu do umiejętności</i>	<i>W odniesieniu do postaw</i>

Odniesienia do **postawy innowacyjności, kreatywności i umiejętności pracy zespołowej** jako istotne składowe kompetencji *Inicjatywność i przedsiębiorczość*.

<i>W odniesieniu do wiedzy</i>	<i>W odniesieniu do umiejętności</i>	<i>W odniesieniu do postaw</i>

Przez postawę rozumiemy proces indywidualnej świadomości, określający rzeczywistość lub możliwą działalność jednostki wobec społecznego świata.

W. J. Thomas i F. Znaniecki

Dokonaj interpretacji definicji, stosując schemat:

- 1) Postawa jest .....
- 2) Postawa nie jest .....
- 3) Dla tak rozumianej postawy niezbędne jest, aby osoba .....

Postawa to struktura złożona z:

- elementów poznawczych, które determinują posiadany przez nosiciela postawy zasób informacji o jej przedmiocie;
- elementów afektywnych, mających określony kierunek i siłę oraz
- indywidualnego działania nosiciela postawy wobec jej przedmiotu.

M.B. Smith

Dokonaj interpretacji definicji, stosując schemat:

- 1) Postawa jest .....
- 2) Postawa nie jest .....
- 3) Dla tak rozumianej postawy niezbędne jest, aby osoba .....

Postawa to względnie stała skłonność do pozytywnego lub negatywnego ustosunkowywania się jednostki do danego obiektu, zdarzenia czy drugiej osoby.

J. Strelau

Dokonaj interpretacji definicji, stosując schemat:

- 1) Postawa jest .....
- 2) Postawa nie jest .....
- 3) Dla tak rozumianej postawy niezbędne jest, aby osoba.....

Postawą jest tendencja do działania na korzyść lub przeciwko pewnych czynników środowiskowych, które w ten sposób uzyskują pozytywne lub też negatywne znaczenia.

E. Bogardus

Postawa - pozytywny lub negatywny afekt wobec pewnego przedmiotu psychologicznego.

L. Thurstone

Dokonaj interpretacji definicji, stosując schemat:

- 1) Postawa jest .....
- 2) Postawa nie jest .....
- 3) Dla tak rozumianej postawy niezbędne jest, aby osoba.....

Przez postawę można rozumieć względnie trwałą strukturę (lub dyspozycję do pojawienia się takiej struktury) procesów poznawczych, emocjonalnych i tendencji do zachowań, w której wyraża się określony stosunek wobec danego przedmiotu.

S. Mika

Postawą można określić jako względnie trwałą i zgodną organizację poznawczą, uczuciowo-motywacyjną i behawioralną przedmiotu, związaną z określonym przedmiotem czy klasą przedmiotów.

T. Mądrzycki

Dokonaj interpretacji definicji, stosując schemat:

- 1) Postawa jest .....
- 2) Postawa nie jest .....
- 3) Dla tak rozumianej postawy niezbędne jest, aby osoba .....

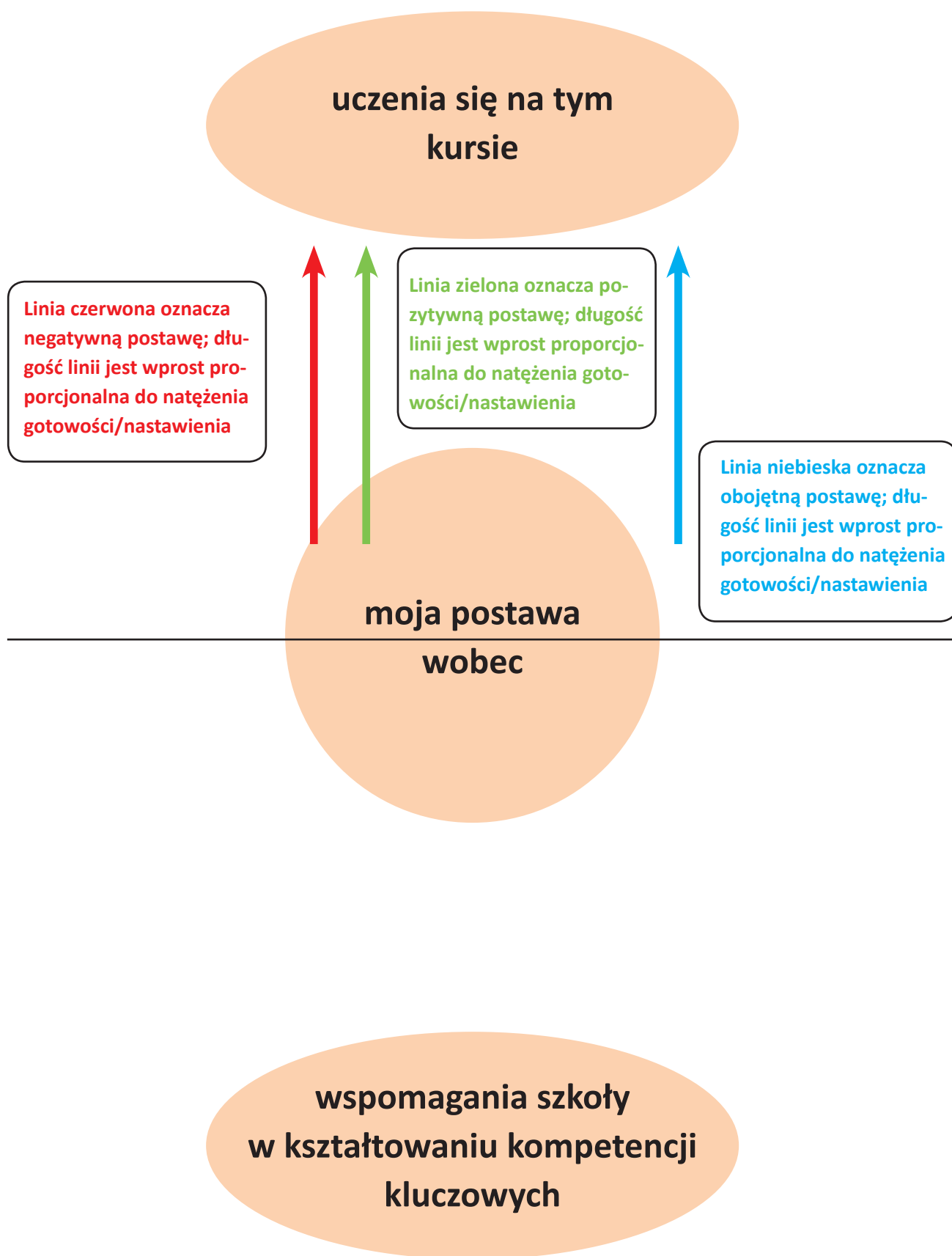
Barometr własnych postaw

**uczenia się na tym
kursie**

**moja postawa
wobec**

**wspomagania szkoły
w kształtowaniu kompetencji
kluczowych**

KAŻDY Z KAŻDYM

